

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An Religiosis licitum habere peculium ex Superioris licentia. punct. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

& ad substitutum transire; quia illa non tam est pena quam quam conditio, sub qua legatum fit, solum enim censetur, testator legasse, dum prelatum commoditatem legati religioso permiserit; eo autem denegante cessat conditio, & tempus pro quo legatum factum est, ac proinde corrumpitur legatum; sic Sanch. *dicto* c. 17. n. 18. *et* 16. Valq. loco alleg. Neque ad hanc legati cessationem necessaria est iudicis declaratoria sententia; quia non cessat in penam alicuius delicti; sed quia spirat conditio, & finitur tempus pro quo concessum.

3. Sed inquires; an superior possit tibi religioso vsum, & commoditatem huius legati concedere irrevocabiliter? Respondeo non posse; quia non potest se proprietarium constituere, esse autem proprietarius, si independenter à voluntate superioris commoditate legati vti posses. Sic Nauarr. l. 3. *consil.* 47. *alias* 75. *de regularib.* in 1. edit. *et* in 2. *consil.* 15. *alias* 3. *de statu monach.* Nauarr. l. 3. *de vestit.* c. 1. *part.* 3. *lib.* 1. n. 160. *edit.* & pluribus relatis Sanch. l. 7. *sum.* c. 17. n. 28. & 35. Layman. l. 4. *tract.* 4. c. 7. n. 19. Bene tamen poterit superior tibi promittere non revocaturum quod intelligendum est absque rationabili causa. Quod si absque ea datam tibi licentiam revocet, peccabis; credo tamen solum venialiter peccaturum; quia hæc revocatio non iustitia, sed fidelitati, & veracitati opponitur. Neque hæc impossibilitas revocandi, quam habet superior ex vi sue promissionis obest dependentiæ, quam habere debet ab eius voluntate in vsum temporalium bonorum; quia non est impossibilitas absoluta, & quod valorem revocationis, sed solum quoad eius licitum vsum, & hoc absque rationabili causa.

PUNCTUM VII.

An religiosus licitum sit habere peculium ex superioris licentia.

SUMMARY.

1. Proponitur dubitandi ratio.
2. Antè concilium Trident. poterant religiosi possidere aliqua bona dependentia à superioris voluntate.
3. A tempore Trident. plures consent. interdictum esse religiosis peculium.
4. Alij oppositum censent.
5. Sed prima sententia probabilior iudicatur.
6. Consuetudine tamen temperata est.

Ratio dubitandi in hac questione oritur ex iure antiquo, & novo Trid. quod videtur hoc peculium prohibere. Nam ius antiquum solum videtur concessisse peculium religiosis ex causa administrationis, & c. *monachi*, *de statu monach.* ibi, nec peculium permittant habere, nisi eis fuerit ab Abbate pro iniuncta administratione permillum. Ergo seclusa administratione peculium habere non possunt. Clarior tamen est prohibitio ex novo Trid. *decret.* sess. 25. c. 2. *de regularib.* ibi, nemini igitur regularium tam virorum, quam mulierum liceat, & bona immobilia, vel mobilia cuiuscunque qualitatis fuerint etiam quovis modo ab eis acquiri tanquam propria, aut etiam nomine conventus possidere, vel tenere, sed statim ea superiori tradantur, conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui regulari concedere etiam ad vsum fructum, vel vsum administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conventuum ad solos officiales eorundem ad ritum superioris amobiles pertineant. Mobilium vero vsum ita superiores permittant, ut eorum suppelleæ status paupertatis, quam professi sunt, conveniat nihilque superflui in ea sit, nihil etiam quod necessarium eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, sit biennio activa; & passiva voce privatus sit; atque etiam iuxta suæ regulæ, & ordinis constitutiones puniatur. Hæc Concilium, ex quibus verbis aperte videntur colligi prohibitio religiosis facta habendi aliqua bona, siue mobilia, siue immobilia etiam nomine conventus. Secundo prohiberi superioribus eam licentiam concedere. Tertio bona conventus non posse per alios, quam per officiales administrari. Quarto denegatur superioribus facultas percipiendi superflua. Quæ omnia consuetudini & praxi satis receptæ præcipue in conventibus monialium videntur contraria, cum feræ singulæ moniales habeant annuos redditus ad sibi necessaria suppeditanda.

2. Pro resolutione dicendum est, si de tempore ante Concilium Trid. loquamur probabilis est religiosi licuisse possidere bona aliqua mobilia, vel immobilia ad sui sustentationem, & vsum dependentem à voluntate superioris, esto dominium illorum bonorum penes monasterium fuerit; sic post alios antiquiores docent Nau. *comm.* 2. *de regul.* n. 34. *et* *comment.* 1. n. 27. Nau. l. 3. *de vestit.* c. 1. *lib.* 1. n. 163. Greg. Lop. *leg.* 14. *verbo proprio*, *tit.* 1. p. 1. Sanch. l. 7. c. 22. n. 5. Suar. l. 3. *de relig.* l. 8. c. 1. n. 4. & alij plures apud ipsos. Ratio est quia iure naturali, nec potestati hæc possessio erat contraria voto paupertatis. Ergo licet

Terz. à Castro SUM. *lib.* 1. *part.* 3. *lib.* 1. *cap.* 1. *lib.* 1.

bat. De iure naturali est manifestum, siquidem ex illo votum paupertatis solum te obligat, ne aliqua re uti propria utaris, quando autem ea vteris dependentem à voluntate superioris, non ut tua, sed ut aliena vteris. In iure positivo nullus est textus hanc possessionem interdicens. Nam *text.* in *cap. monachi*, concedens pro iniuncta administratione peculium, non prohibet ex aliis causis religioni convenientibus concedi posse, sed causam administrationis, ut frequentiore designavit, iuxta *Text.* in *c. cum ad monasterium*, *de statu monach.* Quod clarius colligitur ex *c. insinuare*, *Qui clerici, vel videntes*, ubi approbatur professio facta sub conditione vivendi in propria domo, ibique retinendi bonorum administrationem, in sui sustentationem. Licet ergo peculium causa iusta intercedente.

3. Verum si à tempore Concilij Trident. controversia procedat, plures gravissimique doctores censent interdictum esse Trident. decreto religiosis peculium (hoc est) retentionem bonorum præcipue immobilium, non quidem ad præsentaneum vsum, sed ad vsum accessu temporis contingente. Sic docuit Corduba *sum.* q. 54. *verbo terrore*, Man. Rodrig. l. 1. *q. regul.* q. 29. *art.* 12. Molin. t. 2. *de inst.* disp. 275. Nau. l. 3. *de vestit.* c. 1. *part.* 3. *lib.* 1. n. 163. Valen. 22. *disp.* 1. q. 4. *punct.* 3. *corol.* 4. *et* *alij apud* Sanch. l. 7. *sum.* c. 22. n. 7. Movenitur ex verbis Concilij interdicentis religiosi, retinere bona siue mobilia, siue immobilia etiam nomine conventus. Sed præcipit ea superiori tradere, & conventuique incorporari. Deinde negat superioribus posse alicui regulari concedere facultatem bona stabilia ad vsum fructum, vel vsum, administrationem, aut commendam, sed iubet per officiales conventus omnia administrari, quæ omnia peculio repugnant.

4. Alij è contra censent licita esse peculia ex licentia superioris stæe Trid. decreto, sicuti licita erant spectato iure communi, sic docuit Nau. *com.* 2. n. 15. *de regul.* *et* l. 3. *consil.* *ead.* *tit.* *conf.* 20. *alias* 15. *de statu monach.* Eman. Sa. *verbo religion.* n. 48. Man. Rodr. *q. regul.* 2. q. 125. *art.* 4. *sum.* *et* 1. 3. q. 29. *art.* 10. Sanch. l. 7. *sum.* c. 22. n. 11. Miranda *in manuali prelat.* p. 1. q. 28. a 8. Grassi. p. *decis.* l. 3. c. 5. n. 53. Ducuntur, quia Trident. nihil novum statuit, quod statutum non esset iure antiquo, in *c. monachi*, *de statu monach.* Ergo clarioribus verbis id expresserit; nam est Concilium prohibuit bonorum immobilium, siue mobilium possessionem, etiam ad vsum, & nomine conventus, id debet intelligi absque causa iusta, vel ad quemcunque vsum, siue necessarium, siue superfluum. Et eodem modo explicanda est prohibitio superioribus facta, ne bona immobilia subditis concedant etiam ad vsum, seu administrationem, scilicet passim, & absque causa iusta, vel ad vsum profanos & superfluos. Ergo stante legitima causa optime poterit superior peculia, bonorumque immobilium administrationem religiosi permittere, ad vsum honestos, religionique convenientes, quod abundè confirmatur ex vfu plurium religionum, præcipue femininarum, qui si Concilio contrarius esset, non ita facile permitteretur.

5. Ceterum in hac re verius existimo cum prima sententia Concilij Trid. novum ius statuisse, quoad obedientiam paupertatis, & illius perfectionem convenientes esse iudicavit vitia ibi relatas sustinent Suar. l. 3. *de relig.* l. 8. c. 14. *num.* 8. Basil. *Ponci.* q. 9. *scholastica*, c. 4. Valq. in *opus.* *de vestit.* *cap.* 3. *lib.* 1. n. 14. Movenor primo ex illis verbis. Nemini liceat bona immobilia, aut mobilia nomine conventus possidere, aut tenere, sed ea statim superiori tradantur, conventuique incorporentur. In quibus verbis manifestè prohibet Concilium possessionem, & retentionem bonorum etiam ex licentia Prælati, quidem ea quæ nomine conventus retinentur ex licentia, & voluntate Prælati retinentur. Quod si dicas id intelligi absque iusta causa, videris absque fundamento locutus; cum nullum verbum sit in illo decreto hanc explicationem indicans. Sed potius contrarium colligitur, ex eo quod absolute, & absque vlla distinctione præcipit ea bona superiori tradi, & conventuique incorporari, quasi diceret, est causa iusta alias adesse concedendi, religio bonorum retentionem, & possessionem; at quia perfectioni paupertatis, quæ successu temporis collapsa erat, quæque instaurari desiderabatur, convenientius erat apud superiores, quam apud singulos religiosos bona esse de causa præcipit Concilium statim ea superiori tradi, conventuique incorporari. Notandumque est verbum *incorporari*, quod denotat illa bona fieri communia, & ad vsum totius conventus. Præterea Concilium eam administrationem quam singulas religionis denegat, concedit officiali conventus, sed officiali conventus concedit administrationem ex iusta causa, & ad vsum honestos, ergo eam denegat singulis religiosi. Secundo movenor ex illis verbis. Ne deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui regulari concedere. Expendo verbum *deinceps*, quod indicat ab illo puncto prohibitionem esse, esto antea nulla fuerit. Tertio præcipit Concilium, ne superiores subditis necessaria negent, supponit ergo immediate à superioribus providendos esse, & non ex referuato sibi peculio.

6. Huius doctrinæ obstat (ut diximus) consuetudo recepta præcipue apud moniales habendi annuos redditus, & bonorum siue mobilium administrationem, quæ pluribus solet concedi, vnde inde sibi necessaria suppeditant, quæ consuetudine dantur du-

issimum esset, quid ergo est dicendum? Suar. t. 3. de relig. l. 8. c. 24. n. 13. existimat annuos redditus, quos moniales habent, non aduersari Concilio, si debitus modus seruetur. Neque enim in monialibus adheret ius civile percipiendi redditus, sed in conuentibus, non in eoque ipsius redditus annuos percipiunt, quibus perceptis si officiali conuentus statim tradantur, conuentuique incorporentur, nihil aduersus Concilium sitis fieri autem, si quilibet monialis eam pecuniam apud se ad usus successu tēporis contingentes retinet. Verum hic modus dandi non satis facit, si quidem passim a superioribus permittitur religiosis habentibus annuos redditus apud se eos retinere, neque officiali conuentus tradere, sed in proprios, & honestos usus expēdere. Insuper videmus passim aliqua bona mobilia, vel immobilia conuentus aliquibus religiosis concedi administranda ea conditione, ut pensionem aliquam conuentui reddant, & ex reliquo viuant, vt ex Nauar. com. 2. de Regularib. n. 15. & 18. notauit Sanch. dicto c. 22. n. 13. Quapropter censeo rigorem Concilij consuetudine temperatum esse, ac proinde ex illa licitum esse singulis religiosis ex consensu suorum prelatorum bona mobilia, seu immobilia habere, vt inde sibi prospiciant, & in usus honestos expendant, si enim Concilij decreto statutum est, vt singulis religiosis omnia necessaria ministrentur, quod in pluribus religionibus ob eorum paupertatem aliaque causas non obseruatur, quid mirum quod peculia hac occasione in ipsis sint introducta? sic Basili. Ponce. q. illa 9. g. scolast. c. 4. & probabile reputat Valq. opus. de reddit. c. 3. dub. 2.

P V N C T V M V I I I.

An quælibet religio capax sit hæreditaria successione.

S V M M A R I V M.

- 1 Omnes sunt capaces successione, Minoribus, & Capucinis exceptis.
- 2 Hi incapaces sunt successione tam ex testamento, quam ab intestato, tam immediate, quam mediate.
- 3 Nulla est institutio in Minoribus facta.
- 4 An eo casu sit illis danda æstimatio hæreditatis? Aliqui affirmant, sed contrarium tenendum est.
- 5 Si sub ea conditione Minoris heredes instituas, vt vendatur hæreditas, adhuc institutio nulla est.
- 6 Si instituas Ecclesiam, vel sacramentum Minorum, plures consent valere institutionem.
- 7 Sed oppositum est tenendum.

EXcipio in hac questione sanctissimam Societatis Iesu religionem quia de ea in sequenti puncto specialiter est sermo instituendum. Loquendo ergo de aliis religionibus. Regula certissima est, omnes esse capaces successione (religione Minorum de obseruantia & Capucinum excepta) sic expressit Trident. sess. 25. c. 3. de Regularib. iuncta Clement. exiui. De verbor. significat. Sed quia Trident. decretum concedens omnibus aliis religionibus præter Minores, & Capucinos hæreditariam successione, bonaque immobilia, non continet vim præcepti, & legis obligantis, sed priuilegij, poterit quælibet religio supra dicto priuilegio renuntiare, & paupertate promittere simile Minoribus, & Capucinis, vt bene notauit Suar. t. 3. d. relig. l. 8. c. 17. n. 1. Quocirca tota contentio hæc est in explicanda paupertate promissa à Minoribus de obseruantia, & Capucinis.

1. Hi igitur incapaces sunt cuiuslibet successione, tam ex testamento, quam ab intestato, vt definitur dicta clement. exiui. §. cum enim de verbor. significat. ibi. Quia igitur in successione transit non solum vltus rei, sed etiam dominium suo tempore in hæredes, fratres autem prædicti nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum ordini possunt etiam in communi, declarando dicimus, quod successione huiusmodi, quæ etiam ex sui natura indifferēter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia se extendat, considerata sui puritate voti nullatenus sunt capaces. Quod non solum habet verum in institutione directa, & immediata, sed etiam mediata, qualis est per fideicommissum, vt si hæredem instituas grauatam restituere hæreditatem Minoribus. Quia verè Minores sunt instituti hæredes, tribique succedunt hærede instituto de cedente, cum tamen Pontifex illos incapaces reddiderit cuiuslibet successione. Et ita docent post alios antiquiores Corduba. reg. D. Francisci c. 6. q. 11. pun. 1. Manuel Rodrig. q. regular. t. 2. q. 78. art. 2. Ducas reg. 381. ampliat. 1. Sanch. l. 7. sum. c. 25. n. 5.

2. Hinc inferitur, si de facto Minores, & Capucinos heredes instituas, nullam esse institutionem vt pote factam in persona incapax, succedentem hæredes ab intestato, si nullum alium coheredem, aut substitutum designaueris. Eo autem designato integram hæreditatem adire poterit.

3. Sed an hi vel hæredes ab intestato succedentes teneantur in conscientia æstimatione hæreditatis, Minoribus institutis restituere? Non desunt DD. qui id sentiant sequentes. Bartol.

tract. Minorum l. 1. dist. 1. c. 3. n. 7. & 8. & dist. 2. c. 3. n. 15. quando scilicet credunt testatorem voluisse suum testamentum velere iure codicilli, & omni modo quo potuit, vt semper præsumendum est. Hi sunt Rosella verbo legare. n. 23. Alciat. conf. 57. n. 9. Silueit verbo testamentum. 1. q. 6. Rodrig. q. regular. t. 2. q. 69. art. 10. Mouentur ex leg. apud Iulianum, §. in ff. de lega. 1. vbi legatario incapaci ob condemnationem recipiendi legatum in propria specie, tenetur hæres æstimationem concedere, si illius capax est. At Minores capaces sunt recipiendi hæreditatis æstimationem. Ergo tenetur hæres eam illis concedere. Cæterum omnino tenendum est, neque hæres ab intestato, nec coheredē, aut substitutum designatum obligatus esse æstimatione hæreditatis Minoribus institutis concedere, quæ tuis conser id restatoris voluisse. Quia voluit restatoris contraria legi, & dispositioni iuris cōmuni effectum habere non potest. At iure cōmuni Minores incapaces sunt cuiuslibet hæreditatis, vt dictum est. Ergo incapaces sunt recipiendi ex institutione illius æstimationem. Alias in æstimatione essent heredes instituti, verique successores iuxta leg. domus. §. conser, ff. de leg. 1. & sustinet Bald. auth. ingressus. n. 48. & 49. C. de sacrosanct. Eccles. Felin. c. in presentia. n. 52. de probationib. Sp. in prelo testament. gloss. 12. n. 15. & 16. Man. Rodrig. 10. 2. q. 1. regul. q. 78. art. 2. & alii relatis, Sanch. l. 7. sum. c. 25. n. 8.

5. Sed quid si non absolute Minores heredes instituas, sed adiecta clausula, vt hæreditas vendatur, & in ipsorum restatoris pretium cedat? Aliqui censent valere institutionem, quia eo casu hæreditas videtur in legatum conueri, & Minoris legatarios esse, non hæredes. Adde in illa dispositione duo contineri se parabilia, nempe Minores heredes institui, & hæreditatem vendi, & pretium illius Minoribus ad subueniendas eorum necessitates applicari: poterit ergo hæc secunda dispositio subsistere, tamen si prima corruat, sic laicæ docet Bartol. in tract. Minor. lib. 1. dist. 5. c. 2. n. 30. & 31. Sobus in compend. priuileg. mendicant. verbo hæreditas, vt quæritur. Man. Rodrig. t. 2. q. 1. regul. q. 78. art. 4.

Sed longè verius est, institutionem nullam esse, & Minoris pretium illius hæreditatis capere non posse. Alias acciperent hæreditatis pretium ex institutione quod illis est penitus interdictum. Neque est simile, cū tertius instituitur hæres cum obligatione vendendi hæreditatem, & donandi pretij fratris minoribus quod ferè omnes doctores approbassent, tunc Minores nõ recipiunt pretium ex institutione, sed ex legatione, mandatōque restatoris, & donatione obligatoria hæredis instituti. At cū fratres Minores instituantur cū clausula, vt vendatur hæreditas, pretiumque illius recipiant, pretium hæreditatis ex institutione, cuius tunc incapaces, recipiunt non igitur tenent institutionem, cuius tunc incapaces, & pretij acceptatione esse modum, & qualitatem adiectam institutioni. Ergo corruente institutione corruet venditio, & pretij acceptio, vt pote omnino accessoria, ipsique inueniunt. Et ita iustine Bald. auth. ingressus n. 50. end. de Sacrosanct. Eccles. Felin. in presentia. n. 52. de probationib. Owen 10. reg. 181. ampliat. 1. Corduba. reg. D. Francisci c. 6. q. 11. pun. 3. Sanch. l. 7. c. 25. n. 11.

6. Rursum dubitabis de institutione non Minoribus, aut ipsorum conuentibus facta, sed facta ipsiõ Ecclesie, & factis in anquam hæc institutio teneatur? Asumat. Bartolus in Minor. l. 4. dist. 4. & dist. 6. c. 1. n. 20. Abbas conf. 85. n. 4. Ancon. Cucus l. 3. in fin. maiorat. tit. 1. n. 57. Man. Rodrig. t. 2. q. 1. regul. q. 78. art. 5. reputat probabile Sorbus in compend. priuileg. mendicant. verbo hæreditas, vt. sed cum fratres. Mouentur quia Ecclesia quælibet quodlibetque templum capax est hæreditatis iuxta leg. 1. C. de Sacrosanct. Eccles. Sed templa sacrum. Minorum nullo iure ab hac capacitate excludantur. Nam Text. in clem. exiui, religiosos exclusit, non Ecclesia. Quod si dicas, exclusit religiosos Ecclesiam manere excludam, quia nõ ipsi templi materiale instituitur hæres, quippe nec nolle, nec velle habet, sed religiosorum congregatio ibidē assistens. Contra est, quia si restator vellet congregationem religiosorum hæredē immediatē instituire, non exprimeret Ecclesiam, sed conuentum. Exprimens ergo Ecclesiam, tacite præf. cū illius instituit. Cum autē hic nullus alius sit nisi Pontifex, & illius nomine syndicus, qui hæreditaria successione incapax, effectusque validam esse hanc institutionem, obligatūque esse Pontificem & eius nomine syndicum ex vi illius hæreditatem expendere in Ecclesie materialis reparationem, conseruationem & ornatum, quia ad hunc finem sunt heredes instituti.

7. Verum hæc sententia probanda non est, siquidem ex illa constitutio denegans Minoribus etiam in communi hæreditaria successione prætoris labefactaretur, cū facile restator optet Minoribus hæreditatem relinquere, postet omisso nomine conuentus Ecclesie nomine vt. Falsū quæst. Ecclesia Minorum hæredē instituta esse immediatē institutū Pontificem aut eius syndicum, neque enim legatum factam Ecclesie Minorum conser fieri immediatē Pontifici, & eius syndico, sed Minoribus quoad vtilitatem, & usum. Si igitur minores cuiuslibet successione incapaces sunt, etiam in communi, eorum Ecclesie hæc incapax etiam habebit. Deinde longè diuersum est instituire Pontificem,

DE
CLASTRA
PALATII
S. TOM.
M. II